

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Julius' 8-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Szinte olly szerentsésen keresztül estek a' más három népzendítéssel vádolt személyek, u. m. *Thistlewood*, *Hooper*, és *Preston* is az ellenek folytatott peren, mint *Fatson*. Ezek is külön ugyan, de egy estve mind *Vest* Vásároshoz mentek. A' nép velek is azt tette, a' mit az előtt való estve *Fatsonnal*. *Preston* meg köszönte a' nép jóakarátját, kérvén azonban a' sokaságot, hogy oszolna el, és térne tsendesen haza. *Prestont* és *Thistlewoodot* látni kívánták az ablakban, kik egynéhány minuták mulva ott egyenként meg jelentek. Mind ketten a' leg hízelkedőbb kifejezésekkel könyilatkoztatták köszöneteket, és mentették magokat, hogy tovább velek nem lehetnek, eltörődöttségeket adván okúl. Azt mondják, hogy a' perre tett költségek többre mennék 1000 font Sterlingnél, melly terch már most a' Kormányzék nyakára marad.

Reggeli két óráig tartott a' *Felső Háznak* Junius' 19-diki ülése. El dült ebben a' *Habeas Corpus Aktának* felfüggesztelése. A' Parlamentum' legközelebbi ülésétől számálva hat hét annak a' terminusa. Heves villongások voltak fellette. Végre voksokra került a' dolog. 141-en voksoltak a' felfüggesztésre, 37-en ellene. A' vetélkedés közben igen sok példázódás volt *Casselere*, *Oliverre*, és *Reynoldra*, kikről a' Ministerekkel ellenkező rész azt állítja, hogy a' Kormányzéknek a' Ministerek által ki rendelt Ágen-

sei lettek volna. Ezeknek tulajdonítja egyenesen azokat a' népzendüléseket, melyek az északi részeken vagy már ki ütöbe voltak, vagy tsak forraltattak, mikor azokat ki tudta a' Kormányzék. Mert, hogy is ne tudta volna ki, mikor úgy volt ki tsínálva? Lord *Limerick* elő adta a' módját is, hogy az utolsónak mimódon vették hasznát. Valóba nagyon csiklandós dolgokat feszegettek a' nevezett három személyek ellen fel. *Castlérol* a' volt a' szó, hogy *Watson* tudta nélkül annak a' kotsijába fegyvereket rejtett el, hogy így ötet lázasszóvá lehesse. *Oliverre*l azt hozták fel, hogy 200 éves Fabrikásokat felfendített, és mikor azokat vezérlette, el is fogták, de a' katonák ismét el csesztették. *Reynoldnak* ezeket a' tetteit piszkálták fel, hogyl már az előtt is Hiberniában részves volt egy népzendülésben, és társai ellen még is tanú volt a' Törvényszék előtt, — hogy több hamis mondásokban utol érték, — és hogy az Annyát méreggel ölte meg. Hogy a' Ministerek bizonyossan tartottak kérmeket, azzal az erősséggel igyekezett *L. Liverpool* meg mutatni, hogy a' Parlamentum egynéhány 100,000 font Sterlinget ez alatt a' név alatt: „titkos kiadásokra“ engedett nékiük. — De *L. Sidmouth* vihágoasán meg mutatta a' két elsőről, hogy azok a' Kormányzék Ágenseivé nem tétettek. *Casselsről* nevezetesen azt mondotta, hogy ő maga ajánlotta magát mindjárt a' legelső *Spafieldsi* lázadás után némelly titkok felfedezésére. *Oliverre* pedig az volt

Bizva, hogy némelly törvénytelenégeket tartson szemmel. Erre nézve a *Nottinghami* 's *Derby* Grófságoknak Kormányzója is közönségesen protestált azt állítván, hogy még minelőtte *Oliver* Londonból Északfelé el utazott, a' melly útjában vitte volna végre azt, hogy a' kiket maga bujtogatott fel, ugyan azokat, maga is árulja el, már ő bizonyos tudósítást kapott *Londonból* az Északi Tartományokban mozgásban lévő támadásról. — Lord *Sidmouth* és a' Lord Cancellarius ki jelentették, hogy a' Háznak tagjai minden halvélekedéstől őrizkedjenek ebben a' dologban, mivel a' Kormányzók törvényes forrásokból merítette azt, a' mit tudott. Mindazonáltal a' Ministerek a' közönséges vélekedést annyira meg betsülték, hogy Lord *Castlereagh* ki jelentette, hogy *Reynolds* nem megy General Consulnak *Maltába*, a' hová külömben ment volna, Lord *Sidmouth* pedig *Olivernek*, ha a' mondottak rá ki sülaek, meg büntetését meg ígérte.

Az Alsó Házban *Sir Francis Burdett*, a' ki korábban *Despardal*, és *Olonorra* nem átalott titkos szövetkezésben lenni, tüzesen ki kelt az ellen, hogy mi módon bátorzkodott *Oliver* az ő nevét mint valamely úti - levelet, úgy használni a' Békételenekhez menetele' alkalmatosságával. Lord *Castlereagh* erre azt a' jegyzést tette, hogy ilyen dologba jobb volna a' panaszkodónak a' maga principiumaira, miat a' Ministerekre támaszkodni. A' mi pedig az *Agenst* illeti, azt állítja, hogy érdemes Tisztitársa Lord *Sidmouth* soha semmi törvénytelen vagy betsételen tselekedetet meg nem erősített, és bizonyosan senkinek pártját nem fogja, a' lit valaha valamivel ollyással lehetett valódni.

Mikor az alsó háznak Jun. 20-diki ülésében a' *Habeas Corpus Aktának* fel függesztődése meg határozatása hírül adatott a' Felső házból, Lord *Cochrane* igen

ki kelt, azt mondván, hogy igasságtalanság volna egynéhány személyek miatt az egész országnak szenvedni. Tsak oda ment ki a' dolog, hogy a' jelentést félre tették, és a' Financia állapotját vették fel. Az 1817-dik Esztendei rendkívül való kiadások az ugyan ollyan bevételeket 12,600,000 font Sterlingel mulják felyül.

A' minap említést tettünk a' *Watterloohidja* megnyitására *Londonban* tett intézetekről. Nem tsak maga ez az alkotmány, hanem a' megnyitási pompák is meg érdemlik, hogy még egyszer pen-na alá vegyük azt. A' mi az első illeti: a' *Tamesis* folyóján úgy van az építve hogy *London* a' *Surreyi* Grófsággal köti öszve. A' többi hidak' egymástól való távolsága tette építését szükségessé. Ambár egy 'Társaság' költségén épült is, mindazáltal kitetsző tartós, és ékes volta, melly két tulajdonságok ritkán szoktak az ollyan mivekben meg lenni, mellyek a' Spekulatióznak szüleményei. A' Hazaszeretel', és adakozás' emlékeztető jele lesz az öröké. Gránitköből készült, — mestere a' legelső Anglus Földmérő *Rennie* úr. Hosszusága 1242, — Szélessége a' két kar-fak között 40, — a' gyalog út széle 7, — a' középső szekér úté 28 láb 's a' t. A' *Westminsteri* Hid 1,223 lábnyi hosszúságú (17 Anglus láb annyi mint 16 $\frac{2}{3}$ Bétsi). — A' megnyitása ezen Hidnak Jun. 18-dikán v. is a' *Watterlooi* ütközet napján történt. A' már más ízben jelentett rendeléshez képest, minekutánna letették a' *Regens Printz*, a' *Yorki*, és *Wellington* Herczegek a' hidivámot, keresztül mentek azon. Előttök táborig musika zengedezett, utánnok sok nagy tekintetű személyek mentek. A' hidon 18 zászlók voltak kitűzve. Középén, 's két végről Nagy Britannia' tizimeres zászlóji lobogtak; közbe pedig Pruszsziának 's Belgiumnak zászlói, annak jelentésére, hogy ezen nemzetek' seregeik a' *Watterlooi* nevezetes ütközetben részt vettek. Az ágyúk tsak

akkor szüntek meg durrogni, mikor a Régens Printz *Carltonhouse*-ba vissza érkezett. A többször említett ütközetben jelen volt Lovas katonái tisztek ugyan ekkor *Windsorban* tartották ennek a napnak innepét. A *Tippo Saib* sátorát kérték el e végre, és azt a Régens Printz számára elkészítették. A Királyné, 's Fő-Herczegasszonyok előre a készüléteket meg nézegették, — a Régens Printz pedig, valamint *Wellington* Herceg is megjelentek estve a mulatságra, melly reggeli 5 óráig tartott.

A Hiberniai Vice Király *Lord Withworth* a szükség enyhítésére meg tiltotta a Nagyoknak, 's tehetősebb polgároknak a földi almával való élést, és kivált a tsak pompázásra való lovaknak zabbal-ahrakoltatásokat. Lett is haszna. Mert az ujjabb *Dublini* Tudósítások szerint, itt jóval lejjebb szállott azóta a gabona árra, és minden gazdagabb sorsú személyek vetélkednek egymással szükölködő embertársaik segítésében.

A *Huddersfield* vidékén történt lázadásról azt írják az onnan jött levelek Jun. 14-dikéről, hogy egy éjtszaka a Vigyázó polgár-lovasság éjféli után 1 órakor a *Eockwoodi* uton, reá bukkant a rebellek előseregére. Az említett helytől $\frac{1}{4}$ mérföldnyire tanyáztak azok 500-zan lehetek. — 200-nak puskája, a többinek dősdája volt. A katonaság vissza huzta magát mivel reá lőttek. De azután meg erősödvé jött vissza. Már ekkor másként ment a dolog. Mind el szélledtek a nyomorútlak. Sokat meg fogtak 's vittek *Yorkba*. A többit tudhatjuk.

Jun. 19-dikén megjelenvén a *Kingsbench* nevű Törvényszék előtt *Vooller*, az a fekete Törpe nevű újságnak írója, és azt kívánta, hogy a *Jury*-nak azon nyilatkoztatása, mellynél fogva ő egy írásnak írásával vádoltatik, a Jegyző könyvekből töröltessen ki, továbbá a per rekesztessen be. Mind a két kérés vissza

vettették, és az végeztetett, hogy a pert újra kell kezdeni. Az *Attorney General* azt mondotta, hogy ő nem ellenkezik benne, ha újra kezdik is, tsak hogy más *Jury*-itéljen benne.

Némelly újságok szerint az Angliai Kereskedők most egy Lotteriát állítottak fel mestermáveiknek tovább adhatására. Úgy van kitsínálva, hogy 1000 font Sterlinget tesz reá az ember, és nyer 100,000 font Sterlinget, de Angliai portékákban. Ezer font Sterling nem kevés pénz annak, a ki vesz, — száz ezer pedig sok, ezerért. Tehát hogy mind két felől haszon legyen benne, azt a kötetést tették, hogy a ki a 100,000 font Sterling árra portékát meg nyeri, azt Anglián kívül tartozzon eladni. Már ez ha való, az igaz hogy mesterséges praktika. Azomban meg lehet, hogy tsak olyan forma beszéd, mint az, a mit minapjában egy némelly újság ugyan Angliáról írt, hogy a *Londoni Szabók* egy Követet küldettek volna *Hamburgba* mértékeket venni, a mi aligha nem tsak furtsáلكodás.

P o r t u g a l i a .

Lisbonában Május 30-dikán ilyen Napiparantsolat tétellett közönségessé:

Pateo de Salhando Martz. 30-an 1817.

„Ö Excellentiája a Feldmarsal, és Fő Vezér *Marquis de Campo-Major* nem ok nélkül kijelentheti a *Lisbonai* várőrsereg tisztjeinek, 's seregeinek tökéletes megelégedését, és dilséretét, azért a jó magokviseletekért, rendtartásokért, és tsendességekért, melyet a 25-diki éjtszaka kimutattak. Buzgóságokat, jámborságokat, és hazaszereteteiket, melyet azon tárgyra nézve viseltető kedvellenségekkel meg bizonyítottak, a melly tárgy szolgálatajokat azon éjtszaka szükségessé tette, ő tsak magasztalhatja. Kötelességének elegend nem tenne ő Excellentiája, ha azt a híradást ki nem nyilatkoztatna, melyet a Kormány a mi Urunknak a Királynak meg fog küldeni, hogy látná ez, mennyi-

re mindég csak az egy vitézség, belsejében
 érzés, és a' Fejedelm, Haza, 's' rend
 eránt viseltető szeretet lelkesíti az ő Ar-
 mádáját. Generálisok, Tisztek, közkato-
 náknak mind egyformán részcsültek ezen tisz-
 telettel tellyes érzésekben, és a' tsende-
 ségnek fenntartása, 's' tisztelt Fejedelmek
 eránt egyforma kuzgóságot mutattak."

A' General-Adjutánsnak távolléte
 miatt a' zolgálatot vivő Oberst-
 lajtnant. Aláírta A *Condido*
Cordeiro.

Az 1-ső Juniusi Levelek szerint Lis-
 bonában tökéletes tsendesség uralkodik.
 B. *Eben* a' Lisbonai városban ül. Öröm-
 mel említettik, hogy egy Portugalliai ne-
 mes, és nagyobb rangú Tiszt sints. az
 öszveesküvésben, kivéven ezn utolsók köz-
 zül *Gomés Freirét*, és *Ebent*.

A' Junius' 2-dikéről szóló tudóstta-
 sok szerint már egy 5 Birákból álló Tan-
 sts ki vagyon rendelve az öszve esküvés
 környülállásosabban való meg vizsgálására.
 Még eddig csak *Freirét* vonták kérdőre.

Erről az öszveesküvésről a' Flandriai
 ujságban egy magát *Le C***D' Alm*****
 nak író Portugallus a' ki most alkalmasint
Gentben tartózkodik, ilyen formán ír:
 „Vallyon lenet e' tsudálkozni, hogy egy ol-
 yan időben, midőn az Anglusok ellen
 mindenféle társaságok formálódnak, a'
 tőlök leg jobban nyomatott Portugallia
 szabadulni akar? Híjjába lármáznak ök
 zendülésről. Ezt fogják nekik felelni: „E s-
 me rlek szép, L á r v a.“ Az Európai
 Portugallusok mindég hívek voltak Kirá-
 lyokhoz, 's' azok is lesznek. Tsak Kirá-
 lyainknak, hatalmuktól való megfosztatáso-
 kért támadtak öklfel valaha (1640) 's' mikor
 a' *Braganzai* Hertzeg a' Thronusra té-
 tett. Hogy *Freire* Gen. az *Abrantesi*
 Marquisnek, v. *Cadovül* Herczegnek ked-
 véért avatta volna magát a' dologba, az
 tsupa ellenmondás. Amazt a' Király el-
 menetelekor a' Kormány' fejére tette, ez

pedig csak maga egyedül van a' Királyi
 vérből, 's' a' Királynak atyafia. Ki ellen
 van hát intézve az öszve esküvés? Szinte
 egy egész századig nyögött Portugallia
 Angliának fenylítő veszzeje alatt, míg a'
 híres *Pombal* a' lántzokat el nem szag-
 gatta. *Pombal* meg holt, 's' ujra járom
 alá került Portugallia. Itt volt Hazánk
 1807-ben mikor a' Király el evezett. Az-
 ólta mindég rosszabbodott állapotunk.
 Már most hát *Beresfordnak* el kergeté-
 sebeli szándéjkokért rebellisek a' Portu-
 gallusok, és azért hogy, az Anglus serege-
 ket vissza akarják küldeni, *Beresfordot*
 nem szerették soha Portugalliában. *Frei-
 re* ellenben egy szelid lelkü férfiú, a' kit
 mindenek kivált a' katonák nagyon szeret-
 nek. Atyafia is *Pombalnak*. Nem, —
 ötöt az Anglusok el nem veszthetik.

A' *Madridi* Udvari ujság is mikor
 le írja ugyan azt a' történetet, ezen szá-
 vakkal végzi azt: „a' nagy rakás ezer meg
 ezer vélekedéseket formál beszélgetése
 tárgyáról. Az okosság azt parantsolja, hogy
 nem kell a' nép közt elszórt híreknek hin-
 ni, az idő veszi le a' titkokról a' fátyolt.“

Az Anglus *Courier* egészsszen más to-
 nussal írt, nevezetesen hogy az öszvees-
 küvésnek a' Király lett volna a' czélja.
Freirét nagy talentumú férfiúnak mond-
 ja, a' kitől vette *Wellington* is a' *Tor-
 res Vedrali* lineák meg erősítésére leg
 első gondolatját. Éppen ezért a' legvesze-
 delmesebb is ő, 's' a' t.

B r a s i l i a.

Minéniű érzést gerjesztett Brasilia'
 Fő Városában Rio Janeiróba a' *Pernam-
 bukói* támadásnak híre, az erre nézve
 tett komoly intézetekkel egygyütt, láthat-
 ni e' következe idő levélből, mellyet az
Austriai Beobachter egy Levelezőjétől
 magából a' fő Városból Anglián keresztül
 kapott:

Rio Janeiro Apr. 9-en 1817.

„A' Levélhordó hajónak Angliába való

elindulása későbbre maradván, használni kívánom az alkalmatosságot arra, hogy az úrral még némely leg újabb dolgokat közöljek. A' múltt Hónap' 24-dikén érkezett meg ide a' Pernambukói Kormányozó, minekutánna kénszeritetett volna hivatalát el hagyni egy a' Király' tekintete ellenferrallt népzendülés' következtében. Minthogy a' Kormányozó, élhettelensége által adhatott ezen történetre alkalmatosságot, egybe fogságra küldötték a' *Kigyók' szigetére*, melly ezen Fő Város kikötőhelyének torkában fekszik. Ha egy részt ezen kedvetlen ujságnak véletlen megérkezése itt eleven érzést okozott is; de más részt meg vigasztalhatta ő Felséget annak látása, hogy mind azokat, kik körülötte vagynak a' jámborság és hazaszeretet lelkesíti. Minden, nagy, kitinnye, gazdagja, szegénnye sietett a' Királyi Lakóhelybe *St. Christophba*, hogy a' Királynak leg alkalmatossabb időben szolgálatját ajánlja, hogy a' lázzadók ellen készülő háborúban, valamire használtasson. Ez a' hadi készület, *do Rego* Lajos Brigadéros Generális vezérlése alatt 1 Tsapat Lovasságból, és 1 Tsapat gyalogságból áll. Rendeltetése az, hogy Bahiában szálljon ki a' szározra, és ott egy más sereggel egycsüljön. A' Lovasságot Gf. *Villafior* kommandirozza. A' Gyalogság *Pao Amarelond* fog a' partra ki szállani. Egy hét múlva a' támadás' hírének berepülte után, a' *Thetis* nevű Fregáttól, és a' *Benjamin* és *Aurora* nevű Sebes-hajókból egy kis Flotta formáltatott, és *Rodrigo Lobo* vezérlése alatt el indított, *Arrecife* kikötőhelyének ostromlására, 's minden a' tenger felől való közösülésnek megakadályoztatására. Gf. *Arkos* Bahiá' Kormányozója nagy serénységet mutatott, és a' nevezett városbeli kalmárok, 's egyéb Lakosok Kormányozójoknak jó summa pénzeket ajánlottak, buzgóságának elősegítésére. Ugyan az történt itt is, és egyenellen egy

ember, *B. Rio Seco* azon a' napon, mellyen a' lázzadás híre megtsendesült 50,000 *Crusádot* (1 *Crusade* 56 xr. 2 $\frac{1}{2}$ *Fenning*) ajánlott ajándékba, fenn tartván azomban magának, hogy még annyit fog adni, a' mennyit akarlának legnagyobb ajándéka fogna tenni. A' Király ezen környüállások között a' leg nagyobb eleveniséget és munkásságot mutatott, most a' Hajóépítőhelyet, majd a' flottát látogatta meg, és minden készületeket jelenlétével tüzelt.

Lisbonai tudósítások szerént a' *Perola* nevű Fregát innen is el evezett Májusnak 31-dikén a' *Pernambukót* ostromló tsapatnak meg erősítésére.

Spanyol Ország.

A' multkor a' Spanyol és Brasiliai Udvar közt fenn forgó egyeneltenségről közölt tudósításunkhoz adhatjuk meg ezt is, a' mit a' Belgiumi ujságok irnak *Madridből*: „Tudtunkra még eddig a' Spanyol Kormányozók a' Bétsi Congressus' határozásait el nem fogadta, azon az okon; mivel azokban semmi tekintet a' Hetruriai Királynénak *Ferdinand'* Hugának kívánságira nem volt. Azt is tudjuk, hogy a' Spanyol Udvar, *Olivenzanak* Portugallia kezébe való vissza jutásában, horott ezt a' Bétsi Congressus így rendelte, meg nem egyezett. Da már most mint bizonyost úgy mondják, hogy a' Hetruriai Királynénak minden kívánságai, Spanyol ország' tetszése szerént, el igazítottak. A' mi Udvarunk még egyez a' Bétsi Congressus Actájában, és *Olivenzát* a' Spanyol és Portugalliai szélen, vissza adja Portugallianak.“

A' *Castiliai* Fő Tanáts Junius' 9-dikén ilyen rendelést tett:

„Fontosóvá vévén, hogy a' kőborlónak tengeri szolgálatra való kárhözhatások, egyik oka annak, hogy a' Királyi Tengerierő olly rossz karban van, tebat a' *Castiliai* Fő Tanáts ő Felsége' parantsolatjára azt végezte, hogy jövendőre olly

keveset, a' mint tsak lehet, és tsupán olyanokat kell fel venni arra, a' kik a' meg kívántató tulajdonságokkal bírnak, és a' tengerparli tartományokból vétettek.

Ki jött már valaha a' Királyi Rende-
lés az ujj Financiai Plánum' behozása-
eránt nyomtatásban. Jun. 11-dikén költ
az. Mellé vagynak ragasztva, 1 az adók'
felemelése' módjáról szóló utasítás, és 4
Papa' Bullája e' f. Eszt. April. Honapja'
15. 16. 17. és 18-dik napjairól, mellyek-
nél fogva a' Papságnak a' Státus' terhei
hordozásában való részvétele meg erősí-
tetik. Hogy ezen a' régi Státus Alkotmá-
nyát egészen selfordító Planum sokaknak
nintsen inyek szerént: tudják azt Spanyol
országban is, de a' Király komolyan akar-
ja, a' mit igasságnak lát. Némelly Bará-
tok, kik a' predikálószékből mérészlének
az ujj rendelések ellen beszélleni, tüstént
elkergettettek, és Előkelőjknék vigyázása
alá adattak.

Juniusnak 3-dikán érkezett meg *Be-
resford* Generalisnak egy Adjutánsa Lis-
bonából Madridba hivatalos Levelekkel,
mellyek mindjárt közöltettek a' Királynak.

Nchezen várják mire üt már ki *La-
cy* Generalisnak a' pere. Úgy hiszik kö-
zönségesen, hogy halálra fog szententzi-
áztatni, hanem a' Király meg kegyelmez-
néki. A' Frantzia Hadban ugyan is igen
nagy szolgálatokat tett Hazájának. *G. San-
ta Clara* Gen. Lajtnánt a' Feje azon ka-
tonai Törvényszéknek, mellynek Barcel-
lonában *Lascy* ügyét meg kell itélni.

Spanyol Amerika.

Az *Amsterdami* Levelek azt írják
Bolivárról, hogy mind azokat a' tenge-
ri ragadozókat, kik az Insurgensek' vitor-
lája alatt tolvajkodnak a' tengeren erősen
üldözi, és nem régiben azokat, kik egy
Hollandiai hajót ekképpen kiragadoztak,
el fogatván felakasztatta. Ditsérik benne
azt a' figyelmet, mellyel a' Hollandus Nem-
zet eránt viseltetik. Egy Spanyol hajót,
azt mondják, tsak azért nem bántottá az.

Insurgensek; mivel az a' mi Birtokunkor-
állott. Egy másikat, melly Carthagená-
ból való volt már elis fogott az az Insur-
gensék hajója, mellynek ez a' czimje:
A Szabad Indus; de a' Belgiumi Hadi-
hajó *Daphne* Kapitányának *Cörzennek*
kivánságára ismét kiadattott. Az Insur-
gens hajós népség ugyan ebben ellent akart
állani, de a' Kapitány ezt világosan meg
parantsolta azzal a' jelentéssel, hogy né-
ki arra *Brion* Admirálistól parantsolatja
van: hogy a' Belgákat ne legyen szabad
megsérteni. Bolívar még is tsak bírja *Cu-
manát* és *Venezuelának* egy részét;
de azt még se tudjuk, hogy kezén van e'
már *Cumana* erőssége, és *Carracas*.

Buenos Airesből Aprilis. 15-dikéről
így irnak: *San Martin* Generalis hata-
dék nélkül ismét az Armádiához indul,
— beszéllték azt is, hogy Peru el-
len megy. *Lecor*, 's a' *Buenos Ayresi*
Kormányzék között esett egyenlenség
szépségesen el igazítottott; *Artigas* rajta
van, hogy a' Portugalliai seregeknek el
vágja az útjokat. De mind tsak hiszik,
hogy ezek a' Portugalliai Gránitzon által
vissza térnek.

Az ujj Spanyol országai Vice-Királyról
Don Juan Ruiz de Apodacárol azt be-
széllik az Északi Amerikai Levelek, hogy
függetlenségbe helyeztette volna magát.

S v e t z i a.

Ismaël Gibraltar Török Hajós Ka-
pitány nem régiben Svetsziába meg érke-
zett, és a' *Finspongi* és *Akeri* ágyü-
ntő műhelyekben sok fegyverekre 's hadi
készületekre tett rendelést. Ennek a' sze-
mélynek itt jártában nem éppen ezt ha-
nem más czélt mondanak lenni. Neveze-
tesen 1) azt, hogy a' Török Császár a'
Dardanellán által menő minden hajótól
vámot akar venni 2) az Orosz Birodalom-
nak a' Portával való állapotja' tekintetéből.

Jun. 12-dikén *Carlshamban* a' Kom-
mendánsnak háza elégett. Ugyan aznap

éjtzaka a' Gothenburgi Kulimasz udvar is ki gyuladt.

Orosz Birodalom.

A' Petersburgi ujjságok egy uj Rendelést foglalnak magokban ezen esztendő Május Hónapja 10-dikéről, melly így van:

Aláírás

melly az Amortissement-Biztosságnál nyitódik

1) Ez az aláírás e' f. Esztendő Julius' Hava 1-ső napjaitól fogva kezdődik. Minden akár Orosz, akár idegen aláírhatja nevét. Tart ezen esztendő December' 20-dikáig.

2) A' pénzt akár Császári Bank Assignatákban, akár a' költsönözö Bank Céduláiban, akár Orosz arany 's ezüst pénzben, hanem tsupán tsak százaz v. ezeres kerek számokban lehet le tenni. Tizes szám nem lehet a' százaz mellett, és százon alól nem vétetik be.

3) Minden beadott Tőkepénz, ötöd részzel lesz meg jutalmazva. Ha p. o. tesz az ember 100 Rubelt papirosba, ugyan azon pénzbe a' Tőkepénzhez 20 pro Cent tétetik, úgy hogy 1000 Rubel helyett, 1200 iratik be.

4) Posta költségre, vagy a' Váltólevelek' (Wechsel) vissza küldésére az adott Kapitálisnak még 1 proCentója engedték, a' mi ebből ki vétetik.

5) Ezen pénzek a' nagy könyvbe mint állandó interesü adósságok minden elsőbbségi jussokkal, mellyeket a' Biztosságnak Rendszabása a' Fundált. adósságoknak ad, be iratának.

6) Minden ilyen módon a' nagy könyvbe beírt pénzekre nézre a' beírások a' bévett szokáshoz képest fognak adatni, és az Interes 6 perCentumával a' Tőkepénzhez egyenlő pénz nemében fog fizettetni az Esztendőnek meghatározott két részeiben, a' Hitelezőnek minden költsége nélkül.

7) Az Interesek' fizetésére kívántató summa, — valamint a' Tőkepénznek fo-

gyasztására az olyan Beírásoknak, mellyektől valaki el akarna állani, meg vévése által fordítandó 2 perCent is, minden esztendőben abból a' 30 millióból vétetik, mellyek az Assignaták fogyasztására a' Korona Jóságaira vannak ki vetve.

8) Minden ilyen pénznek, mellyet a' Biztosság bezár, semmi más rendelkezése nintsen, mint a' folyamatban lévő Assignatáknak fogyasztása.

9) Az aláírás' leg utolsó határnapjának el mulása után a' bé zárt pénzeknek, mellyek Bank Assignatákká váltak, egész summája el fog égettetni.

A' 3-dik szakasznak hivatalban lévő feje
G. Lambeck Julius.

J e l e n t é s.

1) A' Priv. Austr. Nemz. Bank Provisoriai Direktziója jelenti, hogy az 1816. Eszt. Jul. 1. napjáról költ Aktziáktól 1817. Jun. utolsó napjáig járó Elosztandó summák, a' jövendő elosztás is tekintelbe vétetvén 60 fl. Huszasban ki fognak fizetödni. Az Aktziákat hiró Urak tehát meg hivatnak, hogy a' néikik járó summákat stemplirozott Nyúgtatójik vagy Assignaták mutatósá mellett az Aktziák Betevö Kasszájánál vegyék fel. Béts 's a' t.

2) A' Cs. K. egyesült Beváltó, és Fogyasztó Deputatio közönségessé teszi, hogy az ő felvigyázása, és számadás' vizsgálása alatt, a' ki rendelt Cs. K. Biztos' jelenlétében, és a' Deputatio-Udvari Számadásyivö Tisztségének közbenjárásával, abból a' papirospénzből, melly az 1816-dik Esztendőjei October 29-dikén költ Felsőleges Pátens által nyitott 5 perCent Huszasra való költsönözésnek utján folyt be, ismét 10 Millió forintok e' folyó Hónap' 7-dikén 11 órakor a' Stuben nevü kapunállévö sántz térségen álló Égetö házban semmivé fognak tétetni. Béts Jul. 4-dikén 1817. (Következnek az Aláírások.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó cédulában: —

Jul. 4-dik napján 331 $\frac{1}{2}$ — 5-dikén 332 — 7-dikén 331 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Neográdról Junius' 17-dikén.

Nagy Mélt. Gróf Korompai *Brunszwilk József* úr Ő Excellentiája, mint Tek. Neográd Vármegye' Fő Ispánnya a' fent írt napon tartotta a' Vármegye' Tisztjeinek Restauratióját. Egy részről a' törvényes időnek elmulása, más részről pedig és főképpen az a' környülállás kívánta ezt, hogy Méltóságos Zsedéni *Ambrozy Lajos* Cs. K. Kamarás úr ezen T. Vármegyének második Al-Ispánnya a' Nagy Méltóságú Magyar K. Helytartó Tanálshoz, — Tek. Borsói *Bory Miklós* Rendszerent való Notárius úr pedig a' Tek. Királyi Táblához előmozdítottak; kiknek tehát helyüknek közönségesen kelle be tölteni. A' voksok többségénél fogva Mélt. Cs. K. Kamarás *Szentiványi János* úr Rendszerent való, — Tek. *Gyürki* úr pedig második Al-Ispánnyá nevezették ki. Másnap Rendszerent való Notáriusnak ki kiáltott Tek. *Balás János* úr, ki eddig Fő Biróságot viselt, kinek helyét ismét Tek. *Gyurtsányi* úr foglalta el. A' nem réghen meg holt Szolga Biró Tek. *Laczay* úr helyébe T. Tóth-Prónai *Prónay Ferentz* úr tétel. Végre Tek. *Majerszky* Particularis Perceptor úrnak a' helyére *Korodányi János* úr rendelte.

Az Austriai Császárságot illető Honnyi levelek Banáthol Jun. 28-dikéről ezt írják: „Már a' Rómaiak előtt is esmeretes volt a' Hercules Ferdeje *Mehadiában* az Oláh Illyriai Határszéli Regementben. Egy időtől fogva mind jobban tökkent ez hírhét: Ő F. gerre névze egy Bizottságot rendelt oda, annak mibenléte' meg vizsgálására. A' Vizet *Zimmermann Ferdinand* Orvos Doctor a' Bétsi József Akademiánál *Chemia's Botanica* Professora és Cs. K. Tanácsos úr fogja vizálat alá venni.

A' Magyar Haza' egyik Koszorús *Lantos Virág Benedek* úr, több Darabjait Horácznak igen szerentsésen találva Magyar köntösbe öltöztette. Most ugyan az a' tisztelt úr egy nagyobbatska Részt adott ki az említett Római Versirónak munkájából, ilyen cím alatt: *Epodusok Horatiusból fordította Virág Benedek*. A' nyomtatás a' Pesti nyomtató mihelyben készült; és így lehet tudni hogy millyen. Ajánló Odája Tek. *Konde József* Kir. Ucvárnok úrhoz szoll, mellyben reménységet nyújt arról, a' mit minden tudós ilazafi léhgzón ohajt. Hogy láttatlanba is itélni lehessen ezen munkáról; itt van abból egy Oda.

A' Római Néphez.

Hová, hává rohantok, és kardot miért fogtok megint ti vakmerők?
Tehát kevés vért, mind vízen mind szárazon
Ekkélg öntött e' haza?
Nem hogy sergei büszke Karthágó irigy
Várta aláznák 's döntének.
Sem hogy kötöten a' Britannus, lánczokat
Huzván nagy úton jöne len;
Hanem, hogy a' Parthusok' ohajtások szerint
Rómát törölne Róma el.
Farkas 's Oroszlánnak szokása más vadat,
Nem maga fuját fogyasztani
Vak düh, vagy ennél hathatósab erő ragad,
Vagy bün? felyelletek nekem.
Hallgatnak, elárgúlt pófakkal állanak:
Elméjek elrémult, buta.
Ugy van. Keserves végzés, 's öntött rokon-
Vér-hajt veszélyre tiktetek-
Miolta Rémus vére méltatlan kifolyt,
Rómán az Eg haragja van.

H i r d e t m é n y.

A' Cs. K. Ősi 's Familiai Jóságoknak Fő Directiója által jelentetik, hogy e' folyó esztendőben Augustus 25, és 26-dik napjain *Holitsban* Magyar országban számos eredeti Spanyol Kosok, és 2000-rig való tenyészésre alkalmas anya, és más féle juhok, több fejös tehennel, és borjúkkal közönséges kótyavetyénél fogva, mindjárt leendő szítés mellett el fognak adódni. A' Kótyavetye a' fent írt napokon, mint rendszeren reggeli 9 órakor kezdődik, és tartatila a' *Holitsi* Cs. K. Múltó palotában.